

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
педагогикалық университетінің
Абая

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

3 (397)

MAY – JUNE 2022

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2022

Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязгат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ООО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2022

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASYMOVA Alma Yessimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarina (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2022

Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ISSN 1991-3494

Volume 3, Number 397 (2022), 126-135

<https://doi.org/10.32014/2022.2518-1467.306>

ӘОЖ37.013.42

А.С. Орынбекова*, Г.Ж. Меңлібекова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,

Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

E-mail: ainur-samatovna@mail.ru

**БОЛАШАҚ ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТАРДЫҢ КӘСІБИ
ІС-ӘРЕКЕТКЕ ДАЯРЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫ
ЭКСПЕРИМЕНТТІК ЗЕРТТЕУ**

Аннотация. Қоғамдық-саяси және экономикалық мәселелерді шешу үшін жоғары білікті мамандар талап етілетін қазіргі жағдайда әлеуметтік- педагогикалық сала үшін кадрларды даярлау мәселесі ерекше маңызға ие болып отыр. Қоғамдағы өзекті мәселелерді көріп қана қоймай, оны шеше алатын білікті мамандар қажет екендігі қазіргі заманда сұранысқа ие, соның ішінде әлеуметтік педагог мамандарының алатын орны ерекше. Әлеуметтік тапсырысты нақты білімнің көлемі мен толықтығына негізделген маманның кең ақпараттық моделі тұрғысынан емес, ең алдымен субъектінің тұлғалық және кәсіби сипатқа ие болуын қарастыру керек, атап айтқанда білімін үнемі толықтырып отыруы, кәсіби сипатқа иеәртүрлі міндеттерді қоя білуі мен шешуі, балама шешімдерді алға қою және тиімді жұмыс технологиясын әзірлеу болашақ әлеуметтік педагогтардың басты көрсеткіштерінің бірі болып табылады.

Мақалада болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке даярлығын қалыптастыруға байланысты жүргізген эксперименттік зерттеу жұмыстарының нәтижелері қарастырылатын болады.

Түйін сөздер: әлеуметтік педагог, кәсіби іс-әрекет, әрекет, даярлық, кәсіби іс-әрекетке даярлық, даярлықты қалыптастыру.

A.S. Orynbeikova*, G.Zh. Menlibekova

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan.

E-mail: ainur-samatovna@mail.ru

**EXPERIMENTAL RESEARCH WORK ON THE FORMATION
OF THE READINESS OF FUTURE SOCIAL PEDAGOGUES FOR
PROFESSIONAL ACTIVITY**

Abstract. In modern conditions, when highly qualified specialists are required to solve socio-political and economic problems, the issue of personnel training for the socio-pedagogical sphere is of particular importance. Qualified specialists are in demand in the modern world, who not only see current problems in society, but can also solve them, and among them specialists of a social pedagogue occupy a special place. The social order should be considered not from the point of view of a broad information model of a specialist based on the volume and completeness of specific knowledge, but primarily from the point of view of the personal and professional nature of the subject, in particular, the constant replenishment of knowledge, the ability to set and solve various professional tasks, put forward alternative solutions and develop effective work technologies are among the main indicators of future social pedagogues.

The article will consider the results of experimental research conducted by future social pedagogues in connection with the formation of readiness for professional activity.

Key words: social pedagogue, professional activity, activity, preparation, preparation for professional activity, formation of readiness.

А.С. Орынбеикова*, Г.Ж. Менлибеикова

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева,

Нур-Султан, Казахстан.

E-mail: ainur-samatovna@mail.ru

**ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ
ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ ПЕДАГОГОВ К
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

Аннотация. В современных условиях, когда для решения общественно-политических и экономических проблем требуются высоко-

квалифицированные специалисты, особое значение приобретает вопрос подготовки кадров для социально-педагогической сферы. Востребованными в современном мире являются квалифицированные специалисты, которые не только видят актуальные проблемы в обществе, но и могут их решить, и среди них особое место занимают специалисты социального педагога. Социальный заказ следует рассматривать не с точки зрения широкой информационной модели специалиста, основанной на объеме и полноте конкретных знаний, а прежде всего с точки зрения личностного и профессионального характера субъекта, в частности, постоянного пополнения знаний, умения ставить и решать различные задачи профессионального характера, выдвигать альтернативные решения и разрабатывать эффективные технологии работы являются одними из главных показателей будущих социальных педагогов.

В статье рассмотрены результаты экспериментального исследования по определению готовности будущих социальных педагогов к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: социальный педагог, профессиональная деятельность, подготовка, подготовка к профессиональной деятельности, формирование готовности.

Кіріспе. Қазіргі заманда әлеуметтік-экономикалық жағдайдың сұранысына сай әлеуметтік-педагогикалық қызмет саласында жоғары білікті мамандарды дайындау қажеттілігі айқын көрініп отыр. Теориялық тұрғыдан алғанда, бұл әлеуметтік-педагогикалық қызметтің субъектісі ретінде маманның қабілеттерін дамыту жолдарын және кәсіби үлгілерін жаңарту мәселесінің өзектілігінен туындаса, ал практикалық тұрғыдан алғанда, бұл әлеуметтік педагогтарды даярлауға ықпал ететін тиімді оқыту жүйесін құрумен ерекшеленеді.

Әлеуметтік педагогтың кәсіби сапаларының психологиялық-педагогикалық мәселелерін Е.М. Борисова, В.Е. Гаврилова, А.А. Деркач, Ю.Н. Кулюткина, Н.В. Кузьмина, Е.А. Климова, А.Н. Леонтьев, А.А. Реан, О.Б. Сосновская, Н.Ф. Талызина зерттеген (Галагузова, 2001; Телина, 2019).

Педагог іс-әрекетіне қатысты кәсіби модельді құру мәселесін А.К. Макарова, А.В. Маркова, Л.М. Митина, В.А. Кан-Калик, Е.А. Климов, Т.И. Руднева қарастырса, әлеуметтік педагогтардың әртүрлі әлеуметтік салалардағы қызметін зерттеуді Е.Б. Балыдина, З.М. Гилязова, Е.Д. Емелина, З.Я. Капустина, А.Г. Фомина, Л.Д. Мариничева, Л.Л. Султанова өз еңбектерінде қарастырған (Мағауова, 2019; Булатбаева и др., 2016).

Ал, Қазақстандық білім және ғылым саласында әртүрлі саладағы мамандарды кәсіби даярлау мәселелерін А.Б. Бекманова, Г. Құрманбаева, С. Жолдасбекова, Г.Ж. Меңлібекова, Л.В. Никитенкова, Н.Н. Хан, Ш.Н. Абеннова, М.И. Есенова, М.Б. Мұқашева, Г.К. Құлжанбекова және т.б. ғалымдар зерттеген (Қурманбаева, 2017; Басов и др., 2006; Бочарова, 2007).

Отандық ғалымдардың әлеуметтік педагогтардың сан салалы мәселелерін зерттегеніне көп уақыт өте қойған жоқ. Мәселен, «болашақ мұғалімдерді әлеуметтік педагогикалық жұмысқа дайындаудың жүйесін құруда теориялық-әдіснамалық негіздерін қарастырып, даярлығын қалыптастырудың құрама бөліктері мен жағдайлары интеграцияланған жеке тұлғалық білім беру ретінде анықталған (Менлибекова, 2015).

Алайда, болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке даярлығы, оның арнайы еңбек саласындағы жұмысының күрделілігі, мазмұны қосымша зерттеулерді қажет етеді.

Материалдар мен әдістер. ЖОО-да әлеуметтік педагогтарды даярлау маманның кәсіби құзыреттілігіне қойылатын талаптарға сай кәсіби іс-әрекетті орындауға мүмкіндік беретін арнайы білім, білік, дағдыны меңгеру, әлеуметтік сана мен мінез-құлықты қалыптастыратын үдеріс. Бұл ретте университет болашақ әлеуметтік педагогтарды кәсіби іс-әрекетке даярлаудағы негізгі және мақсатты үдеріс болып табылады. Маманның кәсіби даярлығын зерттеушілер тұтастықпен, саралаумен, логикалық ұйымдастырумен сипатталатын үдеріс ретінде қарастырады. Кез келген қызмет сияқты кәсіби маман ретінде даярлау мен оқытуда біліктілік сипаттамаларымен, кәсіби сапаға қойылатын талаптармен, тиісті саладағы даму тенденцияларымен анықталатын өз мақсаттары бар.

Қазіргі ақпараттық және постиндустриалды қоғам жағдайында кәсіпті меңгеру және өзінің кәсіби міндеттерін атқара білу жеткіліксіз, өйткені қоғамның заманауи талаптарына сай болуы үшін маманнан кәсіби құзыреттіліктің жоғары деңгейін, білімін жақсарту үшін өзінің білім мен мәдени деңгейін, кәсіби қызметті атқаруға деген құлшынысын үнемі жетілдіріп отыруға ұмтылуды талап етеді.

Болашақ маманның мамандықты меңгеруінің айқындаушы аспектісі болып, оның үнемі өзін-өзі дамытуға және өзін-өзі жүзеге асыруға деген ұмтылысы болып табылады. «Қазіргі заманғы әлеуметтік білім беру стратегиясы, ол күрделі әлеуметтік-мәдени жағдайларда еркін бағдарлай алатын, реформаланған қоғамда жауапкершілікпен және кәсіби түрде әрекет ете алатын маманның жеке тұлғасын дамыту және өзін-өзі дамыту», – деп есептейді В.А. Слостенин (Слостенин, 1997).

Әлеуметтік педагог–жеке тұлғаның және оны қоршаған микроортаның психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін зерттейді, қызығушылықтар мен қажеттіліктерді, мінез-құлық ауытқуларын, жанжал жағдайларын анықтайды және дер кезінде әлеуметтік көмек пен қолдау көрсетеді, клиенттердің құқықтары мен бостандықтарын жүзеге асыруға, олардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етуге ықпал етеді.

Қазіргі кезеңде Қазақстан Республикасында болашақ мамандарды даярлау Еуропалық, ұлттық, салалық біліктілік шеңберіне негізделеді. Олардың негізінде білім берудің мемлекеттік жалпы білім беру стандартымен қатар, білім беру бағдарламасына негізделетін негізгі нормативтік құжаттар болып табылатын кәсіби стандарт әзірленген.

Нәтижелер. Біздің зерттеу мақсатымызға сәйкес болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке даярлығын қалыптастыру мақсатында зерттеу жұмысын жүргізу үшін тәжірибе бағдарламасы жасалды. Эксперименттік зерттеу жұмысымызды жүзеге асыру барысында «Болашақ әлеуметтік педагогтардың мамандығына деген қатынасын» анықтау сауалнамасы мен «Әлеуметтік педагогтың кәсіби іс-әрекетке даярлығын анықтау әдістемесі (Ю.А. Гончарова бойынша)» қолданылды (Василькова, 2001; Овчарова, 2007).

1-сурет – 1-курс студенттерінің әлеуметтік педагог мамандығына деген қатынасы

Анықтаушы кезеңде – болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке даярлықтарын анықтау және болашақ мамандықты таңдау себептері негізге алынды.

Бұл мәліметтерге сәйкес 1курс студенттерінің тек 35% ЖОО бітіргеннен кейін өз дерінің таңдаған мамандығына сай, әлеуметтік

педагог ретінде қызмет еткісі келетіндігін айтса, 20% әлеуметтік педагог, әрі «Өзін-өзі тану» пәнінің мұғалімі ретінде еңбектенуді айтса, 25% магистратурада өз білімдерін жалғастыруды ойластыруда, қалған 20% нақты бұл мамандыққа деген жоспарының айқын еместігін білдірді.

2-сурет – 4-курс студенттерінің әлеуметтік педагог мамандығына деген қатынасы

4-курс студенттерінің нәтижесіне келетін болсақ, 50% әлеуметтік педагог маманы ретінде қызмет етуге даяр екендігін білдірсе, 45% бакалавр дипломын алғаннан кейін, осы бағытты жалғастырып магистратураға түсуді қалайтындықтарын айтқан, ал қалған 5% өз біліктілігін шетелде көтеруді жоспарлайтындығын айтқан.

Келесі кезекте Ю.А.Гончарованың «Әлеуметтік педагогтың кәсіби іс-әрекетке даярлығын анықтау әдістемесі» жүргізілді.

3-сурет – 1,4-курс студенттерінің тұлғалық даярлық көрсеткіші

Зерттеу барысында алынған бұл мәліметте 4 курс студенттерінің «Гуманистік кәсіптік бағдар» көрсеткішіне сәйкес 75% жоғары, ал 1 курста тек 10% көрсеткен. 4-курстың көрсеткіші 1-курсқа қарағанда әлдеқайда жоғары екендігі анықталды, бұл адам тұлғасының ішкі құндылығын, оның бірегейлігі мен даралығын сезіну; тәрбиеленушінің тұлғалық өсуін әлеуметтік педагог қызметінің мақсаты мен міндеті ретінде тану; белгілі бір кәсіби қоғамдастыққа жататынын түсіну, тандаған мамандығын саналы түрде қабылдау, мамандықтың жеке және әлеуметтік маңыздылығын сезіну; өзін-өзі жетілдіруді талап ететін әлеуметтік педагог қызметінің шығармашылық сипатын түсіну. 1-курс студенттерінің мамандығына, кәсібіне деген қызығушылығын арттыру, соған байланысты жұмыстарды жүргізуді қажет ететіндігі анықталды.

«Жалпы мәдениет» деңгейі де 4-курста 90%, ал 1-курста 15% жоғары, 50% орта, 35% төмен екендігі анықталды. Бұл интеллектуалдық белсенділік, мәдениеттілік, ғылыми-гуманистік дүниетанымға ие болу; адам, тұлға рухани-әлеуметтік болмыс ретінде, адам мен қоғамның физикалық, психикалық және әлеуметтік денсаулығының арақатынасы туралы білімдер мен түсініктер жүйесін меңгеруі; эрудиция; қазіргі саяси жағдайды, саяси жүйелердің қоғам өміріндегі рөлі мен маңызы туралы идеясын талдай білу; негізгі әлеуметтік-экономикалық және саяси оқиғаларды талдай білу; табиғат пен қоғамдағы ақпараттық үдерістер туралы, мәдениеттер мен өркениеттердің тарихи әртүрлілігі туралы білімдерді меңгеруімен сипатталатын көрсеткіш болып табылады. Бұл ретте 1 курс студенттерімен әлі де болса жан-жақты жұмыс жүргізілуі қажет екендігін көруге болады.

«Әлеуметтік жетілу» көрсеткіші бойынша екі топтың зерттелушілері бірін бірі толықтырып 4-курс 100%, 1 курс 90% жоғары екендігі анықталды, ол жоғары азаматтық-құқықтық жауапкершілік; риясыздық; белсенді азаматтық; айналамыздағы әлемді жақсартуға, пайдалы болуға деген ұмтылысының екі зерттеу тобында да жоғары екендігі айқын болып табылады.

«Коммуникативтік қасиеттері» 4-курс 80%, 1-курс 45% жоғары, 45% орта көрсеткішке ие болған, бұл ретте 4 курс студенттерінің ашықтық, мейірімділік, сезімталдық, әдептілік, қарапайымдылық, ұқыптылық, әділдік, нәзіктік, шынайылық, бейтараптық, әзілқойлық, көпшілдік; клиенттің субъективті ұстанымын қабылдауға дайын болу, оған әртүрлі көмек көрсету кезінде оның қадір-қасиетін қорлауға жол бермеу; диалог негізінде қарым-қатынас құру мүмкіндігі; сөйлеу әрекетінің әдістемесін меңгеруі болашақ әлеуметтік педагог қызметіне деген қарым-қатынас даярлығы қалыптасқандығын аңғаруға болады.

«Ұйымдастырушылық қабілеттерімен сапалары» 1-курс-50% жоғары, 35% орташа болса, ал 4 курс - 85% жоғары, 15% орташа деңгейді көрсеткен. Бұл көрсеткішке сәйкес 4 курс студенттерінің ұйымшылдық, кәсіби бастамашылдық, талапшылдық, белсенділік, басталған істі соңына дейін жеткізе білу қабілеті қалыптасқандығын көрсетеді.

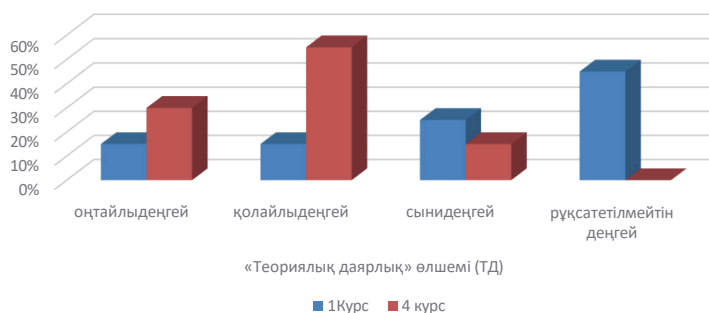
«Перцептивті және рефлексиялық-талдай жасай алу қасиеттері» көрсеткіші бойынша 1 курстың тек 10% ғана жоғары көрсеткішке ие болса, 4 курс 85% жоғары деңгейді көрсетті. 4 курс нәтижесіне сәйкес зерттелушілердің эмоционалды бейімділік пен сезімталдық, эмпатия және рефлексия сезімі, басқаның ішкі жандүниесін сезіне алуы, интуиция, өзін-өзі сынау қабілеттері жоғары екендігін байқатты.

«Креативтілік» өлшеміне сәйкес 1 курс 25 % жоғары, 55% орта деңгейді, ал 4 курс 80% жоғары, 20 % орташа көрсеткішті иемденген. 4 курс зерттелушілерінің өзін-өзі жетілдіруге деген қажеттілігі, үнемі кәсіби шығармашылық ізденіс үстінде болуы 1 курсқа қарағанда жоғары екендігі анықталды.

«Психикалық және физикалық денсаулық жағдайы» көрсеткішіне сәйкес 1-курс 25 % жоғары, 40% орта, 35% төмен деңгейді, ал 4-курс 85% жоғары, 15 % орташа көрсеткішті иемденген. Бұл жақсы физикалық және психикалық денсаулық, эмоционалды тұрақтылық, өзін-өзі бақылау, төзімділік, жоғары эмоционалдытонус; денсаулықтықұндылықретіндетану; өзін-өзіреттеу, релаксация әдістерін меңгеру мен сипатталады, әрі ол 4-курста жоғары қалыптасқандығы анықталды.

Зерттеу барысында, әдістеменің көмегімен «Теориялық даярлық» өлшемі арқылы алынған нәтижелерге келетін болсақ:

1,4-курс болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке теориялық даярлығының салыстырмалы көрсеткіші

4-сурет – 1,4-курс болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке теориялық даярлығының салыстырмалы көрсеткіші

Алынған нәтижелерге келетін болсақ, 1-курсқа қарағанда 4-курс зерттелушілерінің теориялық даярлығы анағұрлым жақсы қалыптасқандығы анықталды. Әрбір өлшем нәтижесіне келетін болсақ, кәсіби іс-әрекетте қалыптасқан терең білімі бар, оңтайлы деңгейді көрсеткен 4-курс 30%, ал 1-курс 15% құрады. Ал, негізінен кәсіби іс-әрекетте көрінетін білімге ие, қолайлы деңгейді көрсеткендер 4 курс35%, 1- курс 15% құрады. Келесі топта білімі бар, бірақ жүйесіз, оларды іс-әрекетке аудару қиынға соғатын, сыни деңгей көрсеткішін көрсеткендер қатарында 4-курс 15%, ал 1-курста 25% құрады. Келесі көрсеткіш бойынша нашар білім, кәсіби іс-әрекет «күнделікті» деңгейде жүзеге асырылады деп санайтын, рұқсат етілмейтін деңгейді тек 1-курс зерттелушілерінің 45% құрады, бұл ретте 1-курс студенттеріне әлі де болса теориялық даярлықты шыңдау мен дамытуды қажет ететіндігі анықталды.

Талқылау. Эксперименттік зерттеу нәтижелері негізінде болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке даярлығын қалыптастыруда оқыту жүйесінің рөлі ерекше екендігі анықталды, ол ғылыми-теориялық және тәжірибелік қабілетті шыңдайтын, кәсіби іс-әрекетті атқаруға деген даярлығын тереңдете түсетін мотивациядық-тұлғалық, мазмұндық-әрекеттік, рефлексивтік компоненттермен жүйелік-әрекеттік, тұлғаға-бағдарлы, құрылымдық-әрекеттік құзыреттіліктер негізінде жүзеге асырылады.

Қорытынды. Болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке даярлығын зерттеу нәтижесінде студенттердің курстан курсқа өтуі барысында олардың мамандыққа деген сүйіспеншілігі артып, кәсіби іс-әрекетке деген даярлығы жоғарылай түсетіндігі анықталды. Зерттеу нәтижелеріне сәйкес зерттеу жұмысымыздың ғылыми жаңалығы мен теориялық маңыздылығы алынған материалдардың әлеуметтік-педагогикалық саладағы болашақ әлеуметтік педагогтардың кәсіби іс-әрекетке даярлығын дамытудың теориялық-әдіснамалық негізін көрсетуімен анықталады және педагогикалық ғылымның дамуына өзіндік үлес қосады деп ойлаймыз.

Information about authors:

Orynbekova Ainur – Master of Social Sciences, Department of Psychology, L.N. Gumilyov Eurasian National University; ainur-samatovna@mail.ru, 0000-0002-2156-1793;

Menlibekova Gulbakhyt – Doctor of Pedagogical Sciences, professor, Department of Psychology, L.N. Gumilyov Eurasian National University; gmen64@mail.ru, 0000-0002-0460-1351.

ӘДЕБИЕТТЕР:

Басов Н.Ф. Социальный педагог: Введение в профессию: учеб. пособ. для студ. выс. уч. завед./Н.Ф. Басов, В.М. Басова, А.Н. Кравченко.- М.: Издательский центр «Академия», 2006.-256 с.

Боcharова В.Г. Социальный педагог: должность, профессия, призвание. – М., 2007.-348с.

Булатбаева А.А., Мынбаева А.К., Таубаева Ш.Т. Казахстанский опыт проектирования содержания подготовки социальных педагогов. Казахский национальный университет им. Аль-Фараби 2016.-278с.

Василькова Ю.В. Методика и опыт работы социального педагога. – М., 2001.-321с.

Галагузова Ю.Н. Теория и практика системной профессиональной подготовки социальных педагогов: дис.д-ра пед. наук: 13.00.08. – М., 2001. – 373 с.

Курманаева Г.К. «Содержание социально-педагогического образования в Казахстане», Афтореферат дисс. на соискание ученой степени док-ра философии(PhD) 6D012300 – Социальная педагогика и самопознания, 2017.- 38с.

Магауова А.С. Компетентностная парадигма подготовки социальных педагогов. Научный журнал «Центр инновационных технологий и социальной экспертизы» (ЦИТИСЭ) №1 (18) 2019. - С.18-25.

Менлибекова Г.Ж. Вопросы совершенствования профессиональной подготовки социальных педагогов // Материалы 18 Международных социально-педагогических чтений, посвященных 20-летию подготовки социальных педагогов. – М., 2015. – 330 с.

Овcharова Р.В. Справочник социального педагога. М.,2007.-480с.

Сластенин В.А. О моделировании содержания высшего социального образования. Социальная работа: теория, технология, образование.–1997.–№1.–С.52-57

Телина И.А. Социальный педагог в школе.М.,2019.-266с.

REFERENCES

Basov N.F. Social pedagogue: Introduction to the profession: textbook for students of higher educational institution/N.F. Basov, V.M. Basova, A.N. Kravchenko.- M.: Publishing Center «Academy», 2006.-256 p.

Bocharova V.G. Social pedagogue: position, profession, vocation.–M.,2007.- 348 p.

Bulatbaeva A.A., Mynbaeva A.K., Taubaeva Sh.T. Kazakhstan's experience in designing the content of training social educators. Al-Farabi Kazakh National University 2016.- 278 p.

Vasilkova Yu.V. Methodology and work experience of a social pedagogue. – M., 2001.-321 p.

Galaguzova Yu.N. Theory and practice of systematic professional training of social educators: dis. Doctor of Pedagogical Sciences: 13.00.08. –M., 2001. – 373 p.

Kurmanaeva G.K. “The content of socio-pedagogical education in Kazakhstan”, A Dissertation Abstract for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) 6D012300 - Social Pedagogy and Self-knowledge, 2017. –38 p.

Magauova A.S. Competence paradigm of training social pedagogues. Scientific Journal “Center for Innovative Technologies and Social Expertise” (CITISE) No. 1 (18) 2019. – pp. 18-25.

Menlibekova G.Zh. Issues of improving the professional training of social educators // Materials of 18 International socio-pedagogical readings dedicated to the 20th anniversary of the training of social educators. – M., 2015. – 330 p.

Ovcharova R.V. Handbook of a social pedagogue. M.,2007. -480p.

Slastenin V.A. On modeling the content of higher social education. Social work: theory, technology, education. - 1997. – № 1. – pp. 52-57.

Telina I.A. Social pedagogue at school.M., 2019.-266p.

ПАМЯТИ

доктора юридических наук, профессора, академика НАН РК

БАЙМАХАНОВА МУРАТА ТАДЖИ-МУРАТОВИЧА

01.11.1933 – 04.06.2022 гг.

4 июня 2022 года ушел из жизни крупный казахстанский ученый, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК Баймаханов Мурат Таджи-Муратович.

Мурат Таджи-Муратович родился 1 ноября 1933 года в г. Алматы. После окончания школы поступил на юридический факультет Московского государственного университета им. М. В. Ломоносова, который с отличием окончил в 1957 году. В 1973 году защитил диссертацию на тему «Противоречия в развитии правовой надстройки социалистического общества и пути их разрешения».

Мурат Таджи-Муратович работал в Министерстве юстиции Казахстана, а после окончания аспирантуры полностью посвятил свою жизнь науке, пройдя путь от научного сотрудника, научного секретаря, заведу-

ющего отделом, заместителя директора до директора одного из ведущих научных организаций Казахстана – Института философии и права.

Основные направления научных исследований ученого были вопросы конституционного права, теории государства и права, политологии.

Учитывая его глубокие знания в области государственного права, большой опыт, он был назначен председателем Конституционного Суда Республики Казахстан, проработав на этой должности с 1992 по 1995 годы.

С 1995 года – проректор университета «Кайнар» и Высшей школы права «Әділет». Принимал участие в создании Конституции Казахстана и законопроекта об органах государственного управления.

В 1978-1993 годах выступал с докладом на международных конгрессах в США, Франции, Бразилии и других странах.

Мурат Таджи-Муратович внес большой вклад в развитие и становление юриспруденции независимого Казахстана. Ему принадлежат разработки общей теории и методологии права, теории государства, основ конституционного права (сочетание Конституции и текущего законодательства, влияние Основного закона на закрепление, защиты и обеспечения приоритетности прав и свобод человека и гражданина), концепции правового государства и гражданского общества.

Наиболее крупными научными достижениями ученого являются: комплексная разработка проблем противоречий в развитии правовой надстройки при социализме, а также исследование вопроса о становлении правового государства и конституционном процессе в Республики Казахстан.

Мурат Таджи-Муратович оставил бесценное научное наследие: он автор более 300 научных работ, в том числе монографий «Становление суверенитета Республики Казахстан»; Взаимодействие правового сознания с моралью и нравственностью в обществе переходного периода, которые служат неисчерпаемым источником знаний для студентов, магистрантов, преподавателей-юристов.

Вся жизнь Мурат Таджи-Муратович, его научно-педагогическая, организаторская и общественная деятельность служит прекрасным примером умелого сочетания теории и практики, глубоких научных изысканий с активным участием в решении как фундаментальных, так и практических задач.

За большие заслуги перед страной ему было присвоено звание Лауреата премии имени *Чокана Валиханова*, имеет медали и Почетные

грамоты РК, а в 2020 году Указом Президента РК награждён *орденом «Парасат»*.

Президиум НАН РК скорбит о невосполнимой утрате, выражает глубокое соболезнование родным и близким Мурата Таджи-Муратовича.

В нашей памяти Мурат Таджи-Муратович навсегда останется талантливым организатором науки, выдающимся ученым-юристом, безгранично преданным своей профессии и избранному пути, соратником, патриотом Казахстана, оставившим яркий и незабываемый след в истории отечественной науки!

Светлая память о Баймаханове Мурате Таджи-Муратовиче навсегда сохранится в наших сердцах!

Президиум НАН РК

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Г.У. Азимова, А.А. Сатбекова

ЗАМАНАУИ МОБИЛЬДІ ҚОСЫМШАЛАРДЫ ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУ
ӘДІСТЕМЕСІНДЕ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ.....5

Н. Арыстанбекұлы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ДІНТАНУЛЫҚ САРАПТАМА
ЖҮРГІЗУДІҢ ТАҒЫЛЫМДЫҚ МӘН-МАҢЫЗЫ.....20

Н.А. Ахметова, Г.А. Кажигалиева, М.М. Шайжанова

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА МЕКТЕПТЕ БІЛІМ БЕРУДІҢ
ЖАҒАРТЫЛҒАН МАЗМҰНЫ КОНТЕКСІНДЕ ОРЫС ТІЛІН
ИНТЕГРАТИВТІ ОҚЫТУ.....28

А.Е. Әбілқасымова, М.Р. Кушербаева, С. Тамаев, Д.А. Демисенова

СТУДЕНТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫН ФИЗИКА МЕН
МАТЕМАТИКАНЫҢ ПӘНАРАЛЫҚ БАЙЛАНЫСЫ НЕГІЗІНДЕ
ҰЙЫМДАСТЫРУ.....42

І.Н. Ерсари, Э.А. Бакирова

ЦИФРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫН ОҚЫТУ КЕЗІНДЕ ҚОЛДАНУ
МҮМКІНДІКТЕРІ.....56

Қ. Жаңабаев, А. Ш. Тұрғанбаева, Б. Б. Ешметова

XV-XVIII ҒАСЫРЛАРДАҒЫ ЖЫРАУЛАР ҚОЛДАНЫСЫНДАҒЫ ТҰРАҚТЫ
ТОПОНИМИКАЛЫҚ БІРЛІКТЕРІНІҢ СЕМАНТИКАСЫ-ПАТРИОТТЫҚ
ТӘРБИЕ ОБЪЕКТІСІ РЕТІНДЕ.....69

А.А. Куралбаева, Н. Әмірбек, Д.Е. Бауыржановна

БІРІНШІ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНА ОҚУ МЕН ЖАЗУДЫ ҮЙРЕТУ
ӘДІСТЕРІ.....83

Б.С. Қапалбек, Н.Н. Оразхан

ҰЛТ ҰСТАЗЫНЫҢ БАСТАУЫШ МЕКТЕПKE ҚАТЫСТЫ ҒЫЛЫМИ-
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҰСТАНЫМДАРЫ (Ахмет Байтұрсынұлының
150 жылдығына арналған).....99

Д.Е. Муратбекова, А.Ж. Сапарғалиева

БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ
СӨЙЛЕУ ӘРЕКЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ДАЙЫНДАУДЫҢ
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....110

А.С. Орынбекова, Г.Ж. Меңлібекова
 БОЛАШАҚ ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТАРДЫҢ КӘСІБИ ІС-ӘРЕКЕТКЕ
 ДАЯРЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫ ЭКСПЕРИМЕНТТІК ЗЕРТТЕУ.....126

Э.Ә. Өтебаева, А.Ә. Солтанбекова, А.Б. Шормақова
 ҚАЗАҚ ҚЫЗЫНА ҚАТЫСТЫ ИДИОЭТНИКАЛЫҚ БІРЛІКТЕРДІҢ
 ӘДІСТЕМЕЛІК ЖӘНЕ ЭТНОТАНЫМДЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....136

М.Е. Рахметов, А.К. Садвақасова
 ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ПЛАТФОРМАЛАРЫН ҚҰРУ ЖӘНЕ ЖҮЗЕГЕ
 АСЫРУДЫҢ ПРАКТИКАЛЫҚ АЛҒЫШАРТТАРЫ.....149

А.Д. Сыздықбаева, У.М. Әбдіғапбарова
 ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНАН КЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ СУБЪЕКТІЛЕРІНІҢ
 АКАДЕМИЯЛЫҚ АЛАЯҚТЫҚТАРЫ: МӘНІ, ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....161

Халел Агнур
 БОЛАШАҚ ДИПЛОМАТТАРДЫҢ ШЕТТІЛДІК МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ
 КОММУНИКАТИВТІК ДИСКУРСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА КӘСІБИ
 БАҒЫТТАЛҒАН ТІЛДІК КУРСЫҢ ТИІМДІЛІГІ.....179

М.Е. Ыбраим, С.Б. Тәліп, Л.К. Бактыбаева
 МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДАҒЫ «МЕКТЕП ЖЕТІЛУ»
 ПСИХО-ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ СИПАТТАРЫН ТАЛДАУ.....192

ЭКОНОМИКА

С.С. Аюбаева, Э. Жуперкене, Л.И. Кусаинова, А.С. Ибраева
 ХАЛЫҚТЫҢ СЕНІМІ – ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕМЛЕКЕТТІК
 АППАРАТЫНЫҢ БЕДЕЛ МЕНЕДЖМЕНТІ АСПЕКТІЛЕРІНІҢ БІРІ
 РЕТІНДЕ..... 204

**С.Х. Бейсембекова, М.Р. Сихымбаев, З.Қ. Қалиасқарова,
 Қ.Б. Жұманазаров, А.К. Алпысбаева**
 ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУДАҒЫ
 ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТІ: МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУДІ ДАМУДАҒЫ
 ТЕОРИЯЛЫҚ-ӘДІСНАМАЛЫҚ ТӘСІЛДЕРІ.....221

Ғ.М. Жұрынов, А.А. Муталиева, А.Е. Есболова, С. Дырка
 СҮТ ӨНІМДЕРІ ШАҒЫН КЕШЕНДЕРІНІҢ КООПЕРАЦИЯСЫ ЖӘНЕ
 ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУ ОРТАСЫНА ЫҚПАЛДАСУЫ.....237

**Б.Н. Исабеков, С.И. Игильманова, К.Е.Хасенова, Н.М. Анарбеков,
 А.К. Бакпаева, Б. Шошай**
 ҚАЗАҚСТАН АЙМАҚТАРЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ:
 ПРОБЛЕМАЛАРЫ МЕН БОЛАШАҒЫ.....252

А.С. Кадырова, Г.Т. Кунуркульжаева, Б.Ж. Болатова, М. А. Тлеубергена, Н.Б. Султамуратова, М. Жанат ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ БОЛАШАҒЫ.....	264
М.А. Қанабекова Л.Қ. Маткаримова, С.А. Файзуллина ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....	280
Г.Е. Керімбек, Б.К. Нурмағанбетова, З.О. Иманбаева, К.Б.Сатымбекова, А.А. Нұрғалиева КӘСПОРЫННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫН ЖЕТІЛДІРУДІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ.....	292
А.Ж. Құрмантаева, Ж.А.Оспанбаев, С.Н.Абиева ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....	305
Г. Лухманова, Г. Сейтова, Н. Сартанова, Г. Абаева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР.....	317
А.А. Ниязбаева, Д.А. Амержанова, Б. Куантқан, А.Ж. Ибрашева, Р.Б. Сартова, М.К. Каримбергенова ЭКОНОМИКАНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ СЕКТОРЛАРЫНА ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫҢ КОНЦЕПТУАЛДЫҚ АСПЕКТИЛЕРІ.....	327
Н.Н. Нұрмұхаметов, Ж.С. Булхайрова, Э. В.Белоусова, Ш. Косымбаева ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРҒЫНҮЙ САЯСАТЫН ДАМУ: ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ ДАМУ ПРОБЛЕМАЛАРЫ.....	339
А.Б. Пиязбаева ЭКОНОМИКАЛЫҚ САНА МЕН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОЙЛАУ: ӨЗАРА БАЙЛАНЫС ДИАЛЕКТИКАСЫ.....	360
Л.С. Спанкулова, З.К. Чуланова, Е. Нұрұлы, Ж.С. Исаева ДӘРІЛІК САҚТАНДЫРУДЫ ЕНГІЗУДІ БАҒАЛАУДЫҢ ӨДІСТЕМЕЛІК ТӘСІЛДЕРІ.....	379
ҒАЛЫМДЫ ЕСКЕ АЛУ	
Заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі Баймаханов Мұрат Тәжі-Мұратұлын еске алу.....	397

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Г.У. Азимова, А.А. Сатбекова

ЭФФЕКТИВНЫЕ СПОСОБЫ ВНЕДРЕНИЯ СОВРЕМЕННЫХ
МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ В МЕТОДИКУ ПРЕПОДАВАНИЯ
КАЗАХСКОГО ЯЗЫКА.....5

Н. Арыстанбекұлы

ПОЗНАВАТЕЛЬНОЕ ЗНАЧЕНИЕ ПРОВЕДЕНИЯ РЕЛИГИОВЕДЧЕСКОЙ
ЭКСПЕРТИЗЫ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....20

Н.А. Ахметова, Г.А. Кажигалиева, М.М. Шайжанова

ИНТЕГРАТИВНОЕ ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В КОНТЕКСТЕ
ОБНОВЛЕННОГО СОДЕРЖАНИЯ ШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....28

А.Е. Абылкасымова, М.Р. Кушербаева, С. Тамаев, Д.А. Демисенова

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ
МЕЖПРЕДМЕТНЫХ СВЯЗЕЙ ФИЗИКИ И МАТЕМАТИКИ.....42

И.Н. Ерсари, Э.А. Бакирова

ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ
РЕСУРСОВ В ОБУЧЕНИИ.....56

К. Жанабаев, А.Ш. Тургенбаева, Б.Б. Ешметова

СЕМАНТИКА УСТОЙЧИВЫХ ТОПОНИМИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ ЖЫРАУ
XV-XVIII ВЕКОВ - ОБЪЕКТ ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ.....69

А.А. Куралбаева, Н. Амирбек, Д.Е. Бауыржановна

МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ПЕРВОКЛАССНИКОВ РАННЕМУ ЧТЕНИЮ
И ПИСЬМУ.....83

Б.С. Капалбек, Н.Н. Оразхан

НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОЗИЦИИ УЧИТЕЛЯ НАЦИИ ПО
ОТНОШЕНИЮ К НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ (Посвящено 150-летию
Ахмета Байтурсынова).....99

Д.Е. Муратбекова, А.Ж. Сапаргалиева

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К
ФОРМИРОВАНИЮ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ У МЛАДШИХ
ШКОЛЬНИКОВ.....110

А.С. Орынбекова, Г.Ж. Менлибекова
ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ
ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ ПЕДАГОГОВ
К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....126

Э.А. Утебаева, А.А. Солтанбекова, А.Б. Шормакова
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ И ЭТНОЯЗЫКОВЫЕ ОСНОВЫ
ИДИОЭТНИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ ПО ОТНОШЕНИЮ К ОБРАЗУ
КАЗАХСКОЙ ДЕВУШКИ.....136

М.Е. Рахметов, А.К. Садвакасова
ПРАКТИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ СОЗДАНИЯ И РЕАЛИЗАЦИИ
ПЛАТФОРМ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ.....149

А.Д. Сыздыкбаева, У.М. Абдигапбарова
АКАДЕМИЧЕСКОЕ МОШЕННИЧЕСТВО СУБЪЕКТОВ
ПОСТДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ: СУЩНОСТЬ, ТЕКУЩЕЕ
СОСТОЯНИЕ.....161

Халел Агнур
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНО –ОРИЕНТИРОВАННОГО
ЯЗЫКОВОГО КУРСА В ФОРМИРОВАНИИ ИНОЯЗЫЧНОГО
МЕЖКУЛЬТУРНОГО КОММУНИКАТИВНОГО ДИСКУРСА БУДУЩИХ
ДИПЛОМАТОВ.....179

М.Е. Ыбраим, С.Б. Талип, Л.К. Бактыбаева
АНАЛИЗ ПСИХО-ФИЗИОЛОГИЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК «ШКОЛЬНОЙ
ЗРЕЛОСТИ» У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....192

ЭКОНОМИКА

С.С. Аюбаева Э. Жуперкене Л.И. Кусаинова, А.С. Ибраева
ДОВЕРИЕ НАСЕЛЕНИЯ, КАК ОДИН ИЗ АСПЕКТОВ РЕПУТАЦИОННОГО
МЕНЕДЖМЕНТА ГОСУДАРСТВЕННОГО АППАРАТА РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН.....204

**С.Х. Бейсембекова, М.Р. Сихимбаев, З.К. Калиаскарова, К.Б. Жуманазаров,
А.К. Алпысбаева**
ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НЕДРОПОЛЬЗОВАНИИ
КАЗАХСТАНА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ
К РАЗВИТИЮ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ.....221

Ғ.М. Жұрынов, А.А. Муталиева, А.Е. Есболова, Стефан Дырка
КООПЕРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ МАЛЫХ МОЛОЧНО-ПРОДУКТОВЫХ
ПОДКОМПЛЕКСОВ В ИННОВАЦИОННУЮ.....237

Б.Н. Исабеков, С.И. Игильманова, К.Е. Хасенова, Н.М. Анарбеков, А.К. Бакпаева, Б. Шошай ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНОВ КАЗАХСТАНА: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	252
А.С. Кадырова, Г.Т. Кунуркульжаева, Б.Ж. Болатова, М. А. Тлеубергена, Н.Б. Султамуратова, М. Жанат СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	264
М.А. Канабекова, Л.К. Маткаримова, С.А. Файзуллина СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	280
Г.Е. Керимбек, Б.К. Нурмаганбетова, З.О. Иманбаева, К.Б. Сатымбекова, А.А. Нурғалиева ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	292
А.Ж. Курмантаева, Ж.А. Оспанбаев С.Н. Абиева СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ СТРУКТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В ЭКОНОМИКЕ КАЗАХСТАНА.....	305
Г. Лухманова, Г. Сейтова, Н. Сарганова, Г. Абаева ФИНАНСОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	317
А.А. Ниязбаева, Д.А. Амержанова, Б. Куанткан, А.Ж. Ибрашева, Р.Б. Саргова, М.К. Каримбергенова КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ИНВЕСТИРОВАНИЯ В ИННОВАЦИОННЫЕ ОТРАСЛИ ЭКОНОМИКИ.....	327
Н.Н. Нурмухаметов, Ж.С. Булхайрова, Э.В. Белоусова, Ш. Косымбаева РАЗВИТИЕ ЖИЛИЩНОЙ ПОЛИТИКИ КАЗАХСТАНА: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ.....	339
А.Б. Пиязбаева ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОЗНАНИЕ И ЭКОНОМИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ: ДИАЛЕКТИКА ВЗАИМОСВЯЗИ.....	360
Л.С. Спанкулова, З.К. Чуланова, Е. Нурулы, Ж.С. Исаева МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ВНЕДРЕНИЯ ЛЕКАРСТВЕННОГО СТРАХОВАНИЯ.....	379
ПАМЯТИ УЧЕНОГО	
Памяти доктора юридических наук, профессора, академика НАН РК Баймаханова Мурата Таджи-Муратовича.....	397

CONTENTS

PEDAGOGY

G.U. Azimova, A.A. Satbekova

EFFECTIVE APPROACHES FOR INTEGRATING MODERN MOBILE APPLICATIONS INTO KAZAKH LANGUAGE TEACHING.....5

N. Arystanbekuly

RELIGIOUS EXPERTISE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN EDUCATIONAL VALUE OF DRIVING.....20

N.A. Akhmetova, G.A. Kazhigalieva, M.M. Shaizhanova

INTEGRATIVE TEACHING OF THE RUSSIAN LANGUAGE IN THE CONTEXT OF THE UPDATED CONTENT OF SCHOOL EDUCATION IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....28

A.E. Abylkasymova, M.R. Kuserbaeva, S. Tamaev, D.A. Demissenova

ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS ON THE BASIS OF INTERDISCIPLINARY CONNECTIONS BETWEEN PHYSICS AND MATHEMATICS.....42

I.N. Yersari, E.A. Bakirova

POSSIBILITY OF USING DIGITAL EDUCATIONAL RESOURCES IN THE TEACHING.....56

K. Zhanabaev, A.Sh. Turganbayeva, B.B. Eshmetova

SEMANTICS OF STABLE TOPONYMIC UNITS OF ZHYRAU XV-XVIII CENTURIES - THE OBJECT OF PATRIOTIC EDUCATION.....69

A.A. Kuralbayeva, N. Amirbek, D.B. Yesenkulova

METHODS OF TEACHING FIRST GRADERS TO EARLY READING AND WRITING.....83

Kapalbek B.S., Orazkhan N.N.

SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL POSITIONS OF THE NATIONAL TEACHER IN RELATION TO PRIMARY SCHOOL (Dedicated to the 150th anniversary of Akhmet Baitursynov).....99

D.YE. Muratbekova, A.Zh. Sapargaliyeva

FEATURES OF PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR THE FORMATION OF SPEECH ACTIVITY OF YOUNGER PUPILS.....110

A.S. Orynbekova, G.Zh. Menlibekova EXPERIMENTAL RESEARCH WORK ON THE FORMATION OF THE READINESS OF FUTURE SOCIAL PEDAGOGUES FOR PROFESSIONAL ACTIVITY.....	126
E.A. Utebayeva, A.A. Soltanbekova, A.B. Shormakova METHODOLOGICAL AND ETHNO-LINGUISTIC FOUNDATIONS OF IDIOETHNIC UNITS IN RELATION TO THE IMAGE OF A KAZAKH GIRL.....	136
M.E. Rakhmetov, Sadvakassova A.K PRACTICAL PREREQUISITES FOR THE CREATION AND IMPLEMENTATION OF DISTANCE LEARNING PLATFORMS.....	149
A. Syzdykbayeva, U. Abdigapbarova ACADEMIC FRAUD BY POST-GRADUATE EDUCATION SUBJECTS: ESSENCE, CURRENT STATUS.....	161
Khalel Agnur THE EFFECTIVENESS OF A PROFESSIONALLY–ORIENTED LANGUAGE COURSE IN THE FORMATION OF A FOREIGN -LANGUAGE INTERCULTURAL COMMUNICATIVE DISCOURSE OF FUTURE DIPLOMATS.....	179
M.Ye. Ybraim, S.B. Talip, L.K. Baktybaeva AN ANALYSIS OF THE PSYCHO-PHYSIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF “SCHOOL MATURITY” IN PRESCHOOL CHILDREN.....	192
ECONOMICS	
S.S. Ayubayeva, E. Zuperkiene, L.I. Kussainova, A.S. Ibrayeva PUBLIC CONFIDENCE AS ONE OF THE ASPECTS OF REPUTATION MANAGEMENT OF PUBLIC SERVICE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	204
S.Kh. Beisembekova, M.R. Sikhimbayev, Z.K. Kaliaskarova, K.B. Zhumanazarov, A.K. Alpysbayeva INNOVATIVE ACTIVITY IN THE SUBSOIL USE OF KAZAKHSTAN: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF ITS STATE REGULATION.....	221
G.M. Zhurynov, A.A. Mutaliyeva, A.Ye. Yesbolova, S.Dyrka COOPERATION AND INTEGRATION OF SMALL DAIRY AND FOOD SUBCOMPLEXES INTO AN INNOVATIVE DEVELOPMENT ENVIRONMENT.....	237

B.N. Isabekov, S. Igilmanova, K.Khassenova, N.M. Anarbekov, A.K. Bakpayeva, B. Shoshay INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE REGIONS OF KAZAKHSTAN: PROBLEMS AND PROSPECTS.....	252
A.S. Kadyrova, G.T. Kunurkulzhayeva, B.Z. Bolatova, M.Tleubergenova, N.B. Sultamuratova, M. Zhanat MODERN STATE AND PROSPECTS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	264
M.A. Kanabekova, L.K. Matkarimova, S.A. Faizullina CURRENT STATE OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	280
G. Kerimbek, B. Nurmaganbetova, Z. Imanbayeva, K. Satymbekova, A. Nurgaliyeva THE MAIN DIRECTIONS OF IMPROVING THE ECONOMIC SITUATION OF THE ENTERPRISE.....	292
A. Kurmantaeva, Zh.A. Ospanbayev S.N. Abieva THE CURRENT STATE OF STRUCTURAL CHANGES IN THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN.....	305
G. Lukhmanova, G. Seitova, N.Sartanova, G. Abayeva FINANCIAL RELATIONS IN AGRICULTURE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	317
A. Niyazbayeva, D. Amerzhanova, B. Kuantkan, A. Ibrasheva, R. Sartova, M. Karimbergenova CONCEPTUAL ASPECTS OF INVESTMENT IN INNOVATIVE BRANCHES OF ECONOMICS.....	327
N.N. Nurmukhametov, Z.S. Bulkhairova, E.V. Belousova, S. Kossymbayeva DEVELOPMENT OF HOUSING POLICY IN KAZAKHSTAN: CURRENT STATE AND PROBLEMS OF DEVELOPMENT.....	339
A.Piyazbayeva ECONOMIC CONSCIOUSNESS AND ECONOMIC THINKING: THE DIALECTIC OF INTERCONNECTEDNESS.....	360
L.S. Spankulova, Z.K. Chulanova, Ye. Nuruly, Zh.S. Issayeva METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE INTRODUCTION OF DRUG INSURANCE.....	379
MEMORY OF SCIENTISTS	
In memory of Doctor of Law, Professor, academician of NAS RK Baymakhanov Murat Tadjı-Muratovich.....	397

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК *Р. Жәліқызы*

Редакторы: *М.С. Ахметова, Д.С. Аленов*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 30.06.2022.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

25,5 п.л. Тираж 300. Заказ 3.